

Vineri, 11 Iunie 2010

EXCLUSIV EVZ: 20 de ani de la mineriada din 13-15 iunie. Lucruri care nu s-au spus

La 20 de ani de la cea mai sângeroasă mineriadă din istoria României, cea din zilele de 13-15 iunie 1990, „Evenimentul zilei” dă startul unui amplu serial axat pe demontarea mecanismului acelor zile dramatice.

Timp de zece zile, începând de luni, 14 iunie, poveștile unor oameni simpli, atinși de violență, și mărturiile unor mineri atrași în cercul de ură care a cuprins Bucureștiul se vor completa cu noi dovezi despre manipulare și cu analizele și opiniile unor cunoscuți intelectuali publici.

De asemenea, cititorii site-ului evz.ro sunt invitați să participe la o dezbatere online pe tema violențelor acelor zile care i-au convins pe mulți dintre români să emigreze.

20 de ani de la mineriada din 13-15 iunie

„Evenimentul zilei” dă startul unui amplu serial axat pe demontarea mecanismului acelor zile dramatice.

Supliment-eveniment:

„Mineriade 1990. Violență stradală și rezistență civică”

Campania debutează luni, 14 iunie, cu un supliment-eveniment, în 16 pagini, realizat de cercetătorii Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICMER), distribuit împreună cu „Evenimentul zilei”. Cititorii EVZ vor găsi în paginile suplimentului o serie de analize și opinii semnate de personalități ca Vladimir Tismăneanu, Ioan Stanomir, Mihai Neamțu sau Angelo Mitchievici.

Suplimentul va include o cronologie detaliată pe ore a mineriadei, portrete inedite ale personajelor importante care au participat la evenimentele din 13-15 iunie 1990, analize despre rolul propagandei și manipulării, despre violența stradală și rezistența civică a Pieței Universității, plus un interviu cu directorul Institutului Cultural Român, Horia Roman Patapievici care vorbește despre importanța Pieței Universității.

De asemenea, institutul organizează în zilele ce urmează două evenimente dedicate mineriadei ce vor fi reflectate de Evenimentul Zilei:

- Mâine, **12 iunie**, va avea loc, în Pasajul Universității, începând cu ora 19, vernisajul expoziției de fotografie cu scene de la mineriadă „Constatare la fața

locului: 13-15 iunie 1990”, organizată de IICCMER și Fundația „Konrad Adenauer”. Expoziția va putea fi vizitată în intervalul 12-27 iunie 2010.

- Luni, 14 iunie, în aceeași zi cu lansarea suplimentului din „Evenimentul zilei”, institutul organizează, de la ora 18, la Muzeul Municipiului București, o dezbateră pe tema „Mineriadele 1990: violență stradală și rezistență civică”, la care vor participa Cătălin Avramescu, Andrei Cornea, Petre Guran, Andreea Pora, Ioan Stanomir și Vladimir Tismăneanu.

Povești cu mineri, servicii secrete și jurnaliști bătuți

Campania EVZ va continua, atât în print, cât și online, în zilele următoare cu reportaje și investigații legate de acele zile, va creiona ecoul acestora în lume și va dezvălui noi detalii despre evenimentele din 13-15 iunie 1990.

Cititorii „Evenimentului zilei” vor putea reconstitui cum au trecut cei 20 de ani de la mineriadă peste rudele unora dintre victimele ucise în stradă în data de 13, înainte de sosirea minerilor. În exclusivitate, vor fi publicate numele persoanelor care au lucrat într-un cunoscut serviciu secret cu rol cheie în evenimentele din 13-15 iunie.

Mărturiile după 20 de ani ale unor mineri din Valea Jiului, participanți la evenimente, vor întregi tabloul, alături de poveștile unor jurnaliști străini bătuți pe străzile Capitalei, în timp ce transmiteau, către restul lumii, cum România se întorcea în Evul Mediu.

Dezbateră EVZ: „De ce ați ales exilul după Mineriadă?”

În ediția online, campania dedicată celor 20 de ani scurși de la violențe, denumită „Mineriada 2.0”, vă propune un spațiu liber de discuție, care să adune mărturiile, poveștile, fotografiile de la evenimente ale cititorilor evz.ro, ce pot fi trimise pe adresa de e-mail [mineriada20\[at\]evz.ro](mailto:mineriada20[at]evz.ro).

Mineriada din iunie 1990 a fost unul dintre motivele principale ale plecării peste graniță a unui număr foarte mare de români dezamăgiți: pe toată perioada serialului, cititorii EVZ sunt invitați să participe la o dezbateră pe tema „De ce ați ales exilul după Mineriadă?”.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/exclusiv-evz-mineriada-din-13-15-lucruri-care-nu-s-au-mai-spus-897822.html>

Luni, 14 iunie 2010

Asasinarea speranței: Reflecții despre mineriade

Vladimir TISMĂNEANU, președintele Consiliului Științific IICCMER

A revenit mereu, în aceste zile și luni, întrebarea: sunt mineriadele o manifestare a violenței politice? Cum pot fi ele interpretate, retrospectiv, după douăzeci de ani de tranziție dificilă dinspre totalitarism către libertate?

Aș remarca mai întâi faptul că evenimentele din aprilie-iunie 1990 au fost anticipate de agresiunile „proletare” din luna ianuarie, cu propaganda deșănțată împotriva celor care cereau împlinirea idealurilor anticomuniste ale Revoluției. S-au scandat atunci refrene colectiviste: „Noi muncim/Noi nu gândim!”. După decapitarea elitei culturale a României în închisorile staliniste ale anilor '50-'60, revenea la suprafața societății un anti-intelectualism aberant.

Tot atunci, timișorenii și bucureștenii căutau să opună obscurantismului gregar un spațiu al spe ranței, al purității idealurilor. Aerul curat al libertății a străbătut Piața Universității, declarată „Zonă liberă de neocomunism”. Mulți sperau că se va termina, în fine, cu ceea ce Marin Preda numea „era ticăloșilor”. Unii mai credeau că vina va fi pe cineva, vor ține cont de celebrul „Apel către lichele” redactat de Gabriel Liiceanu. A venit apoi asasinarea speranței.

Este esențial să înțelegem în ce fel mineriadele fac parte din moștenirea regimului comunist. Imediat după căderea dictatorului Nicolae Ceaușescu, în România s-a dezvoltat un tip de acțiune politică fals spontană, în fapt, organizată și dirijată de sus, cu scopul intimidării opoziției democratice și al neutralizării societății civile.

Tot în România s-a declanșat mai devreme decât în alte state postcomuniste ceea ce numesc împrășcarea cu noroi a foștilor disidenți și a intelectualilor care refuzau îngenuncherea în fața „noii” puteri. Reveneau în trombă sicofanții regimului declarat „defunct”.

Adrian Păunescu, autorul unor odioase ode pentru cuplul prezidențial, avea să-și lanseze foaia „Totuși iubirea” la care scriau texte îmbibate de ură vechii „scântești” Constantin Mitea, Eugen Florescu și N. Corbu. S-a constituit apoi Partidul Socialist al Muncii, condus de fostul premier ceaușist Ilie Verdeț și de mai junii aparatcici Tudor Mohora și Ion Sasu (ex-uaseceriști). Au ieșit la atac protocroniștii, de la Mihai Ungheanu și Dan Zamfirescu până la Paul Anghel și Ilie Purcaru.

Restaurația română petrecută până la mineriade n-a fost una de catifea. Nu știu ca fenomene similare să se fi întâmplat (cu o amplitudine, magnitudine, intensitate și efecte similare) în alte state din zonă. În ziarul „Azi”, sub

semnătura redactoruluișef adjunct, apărea un articol în care GDS era numit „cea mai sinistră coloană a cincea care a activat vreodată pe teritoriul României”.

De la starea de grație la starea de greață

Am comentat aceste patologii ale tranziției în volumul „Irepetabilul trecut” (Curtea Veche, 2008), încheind cu aceste concluzii: în România s-a trecut cu o viteză fulgerătoare de la starea de grație la starea de greață: greață în raport cu reîntoarcerea canalelor în prim-planul vieții politice. Dar plecaseră ele, de fapt, din fața butoanelor de comandă?

Mineriada din iunie a fost riposta apoplectică a unei nomenclaturi speriate de cerințele „Proclamației de la Timișoara” (martie 1990) și, în special, de exigența lustrației (Punctul 8). Oameni din eșalonul doi al Partidului și al Securității simțeau că pot pierde totul și luptau acum, cu orice arme, pentru a păstra totul. Argumentele unei dezbateri publice normale, ale unei conversații democratice, au fost înlocuite cu lanțurile și bâtele minerești.

Doresc să accentuez ceea ce adeseori se uită: Mineriada concretă a fost precedată de campaniile urii, în ziare ca „Azi” și „Dimineața”, precum și în fițuicile imunde „Europa” (deschis dedicată reabilitării Securității) și „România Mare” (vechea „Săptămâna” a lui Eugen Barbu și C. V. Tudor, renăscută cu binecuvântarea premierului Petre Roman). Când citesc acum atacuri care utilizează un lexic delirant, îmi amintesc de un articol din „România Mare” cu titlul „Volodea, șobolanul navetist”. Textul respectiv mă anunța în final că „echipa de deratizare este pe urmele tale”. Lunga viață a infamiei...

Atunci, ca și astăzi, au existat actori politici și canale de informații (televiziuni și posturi de radio) capabile să încurajeze violența stradală. Pentru tinerii care n-au trăit în chip nemijlocit istoria tulbure a României postdecembriste, aș dori să evoc o experiență subiectivă a mineriadelor.

O mărturie personală

Am sosit la București, dacă nu mă înșel, pe 8 iunie 1990. Prin informațiile din presa internațională, eram în temă cu toată evoluția politică a țării. Cunoșteam tacticile electorale ale FSN și contextul în care Ion Iliescu reputase o zdrobitoare victorie.

Îmi amintesc oribilul slogan din iunie 1990, scandat ad nauseam: „Pe Iliescu îl iubim/Îl votăm tot anul/Ca să moară de necaz/Rațiu și Câmpeanu”. Ajuns în Capitală, am putut să văd transformarea zonei libere de neocomunism din Piața Universității, mult mai puțin populată, dar marcată încă de prote stul greviștilor foamei.

Pe 13 iunie, am văzut intervenția brutală a poliției și batalioanele „proletare” în acțiune: cu spaimă și oroare, am putut constata cum studenții erau maltratați, cum oameni nevinovați erau bătuți fără milă, cum trecători sfârșeau cu craniile sfărâmate.

S-a recurs la forță, au fost molestați și chiar asasinați cetățeni absolut inocenți (cum a fost cazul unui bun prieten, ziaristul american William McPherson, care a scris câțiva ani mai târziu excepționalul text „What Went Wrong?”, apărut în revista „Granta”). Cum scria Monica Lovinescu, mineriadele au fost expresia recursului cinic al nomenclaturii la tactica fratricidului. L-am numit atunci „paradoxul român” (într-un interviu luat de Raluca Barac, apărut în „Revista 22” și inclus apoi în volumul „Ghilotina de scrum”).

Seară de seară, am putut urmări spectacolul grotesc al unei televiziuni subjugate, specializată în cele mai abjecte minciuni. Îmi amintesc perfect cum istoricul Răzvan Theodorescu, președintele TVR, afirma că manifestațiile de protest împotriva evacuării forțate a Pieții Universității din ordinul echipei Iliescu-Roman ar fi reprezentat „o rebeliune de tip legionar”.

I-am văzut pe minerii dezinformați (i-am putem numi și les meneurs) și pe securiști (camuflați, evident, în haine civili). Acest binom fatal, patronat de președintele Ion Iliescu și premierul Petre Roman, a putut să lichideze în doar câteva zile speranța națiunii, țesutul embrionic și manifestațiile încă vibrante de libertate și demnitate din societatea civilă românească.

Reîntors în America, am scris despre aceste evenimente înspăimântătoare. Reviste precum „The New Republic” sau Christian Science Monitor mi-au găzduit comentariile redactate în calitatea de martor, mai întâi, iar apoi de cea de politolog. Cred că, după douăzeci de ani, foarte mulți martori au dreptul să vorbească, fără urmă de timiditate, fără ezitare, fără teama unei posibile retaliere. O societate care își ignoră trecutul nu își va putea clădi un viitor onorabil.

Semnificația politică

Mineriadele au căutat să amuțească societatea civilă prin forța brută a bătei și a bastonului. Asemeni revoluțiilor din 1989 din Europa Centrală, România a găzduit în primăvara lui 1990 manifestații civice non-violente, chemând la dialogul social și politic întemeiat pe rostirea adevărului. La Timișoara și la București, se prelungea de fapt spiritul revoluției de catifea inaugurat la Praga, sub excepționalul leadership al lui Václav Havel. Aspirațiile societății civile s-au izbit de un zid.

Succesor al regimului Ceaușescu și uzurpator al Revoluției române, Ion Iliescu a vrut să mențină pe cale violentă puterea executivă a unei nomenclaturi însetate de revanșă. Foarte puțini din foștii disidenți au mai avut un cuvânt de

spus în 1990. Societatea civilă (asociațiile independente, Liga Studenților etc.) trebuia atacată, îngenuncheată și, la limită, chiar aneantizată.

Presa liberă (în primul rând „România Liberă”, „Revista 22” sau „Dreptatea”) era denunțată drept subversivă, creatoare de „instabilitate”. Partidele istorice erau diabolizate (mai ales lideri precum Corneliu Coposu și Ion Rațiu). Foștii disidenți și intelectualii critici (Grupul pentru Dialog Social, Editura Humanitas) se aflau pe lista neagră.

În zona Frontului Salvării Naționale - IMGB, cu megafoanele sale „Azi”, „Dimineața” etc., înjuria supremă era să numești pe cineva „ghedesist”. Poate că într-o zi vom citi memoriile lui Octavian Știreanu și vom afla mai multe despre regizarea acelor campanii ale urii. Ori măcar amintirile lui Dorel Șandor, astăzi colaborator en titre al imundului „Cotidian” nistorescian.

Ce-a mai rămas?

În douăzeci de ani multe se schimbă: biografiile suferă mutații, revelații sumbre se ivesc prin intermediul arhivelor, prietenii se leagă și se dezleagă... În pofida acestor lucruri, sunt onorat și bucuros că, în tot acest răstimp, am rămas consecvent solidar cu GDS și „Revista 22”. Pe Mircea Mihăieș l-am văzut prima oară cred pe 10 iunie 1990. Era la Casa Scriitorilor, în prezența lui Mircea Dinescu, Andrei Pleșu și Gabriel Liiceanu. Revista „Orizont” publicase un dialog între N. Manolescu și subsemnatul.

Venirea minerilor a anulat vizita la Timișoara. Peste ani, au fost momente când Mircea Mihăieș și cu mine am văzut lucrurile diferit (cartea mea de dialoguri cu Iliescu, de pildă, unde s-a dovedit că el a avut dreptate). Cu toate acestea, n-am pierdut etica solidarității, pecetluită în zilele mineriadelor.

Intelectualii sunt, poate ca orice altă breaslă, tentați de dezbinare. Cred însă că acolo unde sinceritatea, buna-credință și cinstea domină, prietenia și idealurile dăinuiesc. Dacă mi-e îngăduită o altă mărturisire personală, așa l-am întâlnit pe Horia Patapievi: plecând de la recunoașterea necesității unui angajament etic real, prin bucuria împărtășirii de adevăr, prin refuzul duplicității și prin transparență.

Valorile comune sunt verificate în timp, rămânând deasupra jocurilor de cuvinte, a balurilor cu confeti și ghirlande, lipsite de miză și semnificație. Pot spune, așadar, că încercările traumatice suferite de România anilor 1990 n-au condus numai la tristeți, decepții și suferințe. S-au legat în acei ani prietenii noi, corespondențe febrile, dialoguri profunde. Prietenii care și-au meritat numele au și rezistat, în pofida vicisitudinilor și ale neajunsurilor dintr-o țară confruntată cu paradoxurile democrației.

„Mineriadele au căutat să amuțescă societatea civilă prin forța brută a bătei și a bastonului.”,

VLADIMIR TISMĂNEANU

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/asasinarea-sperantei-reflectii-despre-mineriade-898035.html>

Luni, 14 iunie 2010

România anului '90, un caz de tranziție ratată

Ioan STANOMIR, președinte executiv, ICCMER

La douăzeci de ani după, zilele dintre 13 și 15 iunie 1990 rămân un punct de inflexiune care nu poate fi ignorat: dincolo de violență, dincolo de trauma pe care au indus-o unei întregi generații, mineriadele propun celor de astăzi o temă de reflecție asupra modului în care, după decembrie 1989, democrația românească s-a reinventat.

Ca în atâtea ocazii, beneficiul perspectivei ne permite să încadrăm în contextul legitim ceea ce părea a fi un fapt izolat. Un mic exercițiu cronologic, exercițiu pe care îl propune și suplimentul de față, probează existența unei serii istorice de evenimente ce marchează intervalul dintre decembrie 1989 și iunie 1990.

Numitorul comun este dat de două dimensiuni: recursul la violența extralegală (apelul la mineri), pe de o parte, demonizarea opoziției politice și intelectuale, pe de altă parte. Nimic nu este întâmplător în strategia la care recurg autoritățile identificate cu Frontul Salvării Naționale. Tiparul terorii muncitorești este unul imaginat încă din 29 ianuarie 1990, atunci când devine evident că parcursul democratizării autohtone nu va fi similar cu cel al altor state din spațiul central european.

Mineriadele nu fac decât să aplice, la o scară vastă și cu resurse logistice incomparabil mai extinse, un mod de relaționare cu Adversarul deja stabilit. Opoziția, de la partidele democratice la manifestanții din Piața Universității, întruchipează un Inamic generic cu care nu se poate gândi nici un compromis. El se cere lichidat sau neutralizat.

Din această unghi de abordare, regimul politic care se naște în lunile de după decembrie 1989 încetează de mai fi unul atipic sau imposibil de analizat categorial. El este excentric doar în măsura în care îl raportăm la ordinea politică democratică pe cale de a se impune în spațiul abandonat de puterea sovietică.

Însă el nu este mai puțin reprezentativ pentru o tendință ce va fi dominantă în anii ce urmează, tendință reductibilă, în termenii analizei politice și constituționale, la organizarea unui regim hibrid, pseudo-democratic, a cărui ambiție este de a oferi autoritarismului rezidual al elitelor comuniste un nivel de legitimitate electorală.

Alegerile din 20 mai 1990, marcate de iregularități și excese administrative, sunt temelia pe care se așează o structură politică ce acceptă opoziția doar dacă aceasta din urmă este redusă la un rol ceremonial. În esență, iar mineriadele o dovedesc dincolo de orice ambiguitate, regimul lui Ion Iliescu aspiră, în acest prim moment, la un monolitism ideologic ce contrazice orice definiție de tip occidental a democrației.

El vizează, prin retorică și acțiune politică, să controleze societatea și să domesticească o opoziție politică pe care o privește ca fundamental suspectă și generatoare de instabilitate. Discursul prezidențial de elogiare al minerilor este o formă de a celebra stabilitatea și virtuțile unei clase – și multitudinea cu o viziune antedemocratică este vizibilă și simbolică.

În acest mod, mineriadele închid un cerc care se deschide în 22 decembrie 1989, indicând natura unui regim care utilizează doar parțial instrumentele democrației. Hibrid și autoritar, înclinat către violență și demonizarea opoziției, primul regim al lui Ion Iliescu poate fi analizat ca un caz clasic de tranziție ratată către democrație.

În iunie 1990, România este în mai aproape, ca ethos și instituții, de unele foste republici sovietice de mai târziu decât de spațiul central european. Pluralismul nu este parte din setul de valori pe care noul partid stat îl îmbrățișează, în aceste prime luni de postcomunism.

Mineriadele aparțin, așadar, unui moment istoric precis decupat: ele sunt semnul unei patologii politice ce probează continuitatea cu nivelul mentalitar și instituțional totalitar. Democrația constituțională de astăzi este datoră să reviziteze aceste zile tragice din istoria noastră recentă. Moderația și precizia critică acompaniază asumarea unei credințe în capacitatea libertății de a fi energia fondatoare a unei societăți plurale. Legatul zilelor din iunie 1990 ține de imperativul neuitării și de obligația de a reafirma, cu obstinație, primatul demnității umane în fața oricărei tentații tiranice.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/romania-anului-90-un-caz-de-tranzitie-ratata-898031.html>

Luni, 14 iunie 2010

Remember 1990: un argument

Mihail NEAMȚU, director științific IICCMER

Un fenomen particular al anului 1990 l-a reprezentat învrăjbirea între diferite categorii profesionale, sub pretextul apărării „valorilor revoluționare”.

Noua putere se instalase într-un discurs monopolist, ignorând deliberat substanța civică a protestului antitotalitar și contribuția decisivă a Pieței Operei, din Timișoara, și a Pieței Universității, din București, la căderea regimului comunist. Organele de presă ale puterii neocomuniste au apelat mai întâi la violența retorică. Diabolizarea opoziției era un loc comun pentru ziarele „Adevărul”, „Dimineața” sau „Azi”.

Participanții la demonstrațiile opoziției erau „șobolani”, „termite” sau „lăcuste”. Accentele anticapitaliste, rasiste sau xenofobe nu lipseau dintr-un discurs autovictimizator. Nu este nevoie să cităm aici discursul imund al cronicarilor însetați de sânge. Chiar și persoane respectate astăzi în platourile massmedia din România promovau în 1990 un proiect de societate antipluralist. Sergiu Andon vedea o monstruoasă alianță între „câțiva cărturari școliți” și „mafia licitatorilor de patrie”.

Corina Drăgotescu identifica „un creier diabolic” în spatele Pieței Universității („Adevăr sau ficțiune?”, Adevărul, 13 iunie 1990). Pentru Cristian Tudor Popescu, Doina Cornea era „o doamnă în vârstă, care cum deschide gura te apucă jalea” („Disidenții”, Adevărul, 25 aprilie 1990, p. 1).

De la abuzul verbal împotriva foștilor disidenți și a reprezentanților partidelor istorice s-a trecut la agresiunea fizică, sub protecția gloatelor anonime. Fenomenologic vorbind, cruzimea înclăștării dintre corpul politic autoritarist și corpul social al protestatarilor n-a avut egal în celelalte țări ex-comuniste. În lunile ianuarie, februarie și iunie 1990, puterea personalizată de Ion Iliescu a regizat o industrie a violenței. Moralmente frauduloasă, estetic obscenă, iar sub raport juridic neconstituțională, această violență a stins orice urmă de admirație pentru România însângărată din decembrie 1989. Autoritatea s-a tradus prin forță, iar puterea, prin brutalitate.

Dimensiunea extralegală a agresiunii nu trebuie ignorată întrucât statul de drept are monopol asupra violenței doar pentru a proteja cetățenii de atacul împotriva libertăților fundamentale și a proprietății private. Violența anarhică aplicată civililor din București a fost extralegală, fiind instituită în plină „stare de excepție”. Evident, situația excepțională invocată de autorități era nejustificată de realitatea din teren, unde până în data de 13 iunie doar o mână de greviști ai foamei abia mai „tulbura” traficul din centrul Capitalei.

Termenul „mineriade” desemnează acele acte de violență organizată produse de minerii din Valea Jiului (sau de alte organizații muncitorești) împotriva studenților sau împotriva simpatizanților fostelor partide istorice, imediat constituite după Revoluția anticomunistă din decembrie 1989.

Aceste forme de violență, nelipsite de coordonare din partea autorităților statului, s-au soldat cu grave consecințe pentru democrație: abuzuri verbale, privări arbitrare de libertate, vătămări corporale, acte de tortură fizică și/sau deces. Numărul victimelor a fost de peste 1.000 de persoane (între care șase morți). Poveștile lor sunt, pentru oricine, zguduitoare.

Iată un singur exemplu: o femeie de profesie operator-chimist (N.M.) aude apelul puterii plebiscitate pe 20 mai și vrea să vină în sprijinul consolidării statului, aflat sub asediul bine regizat al „elementelor legionare.” Aflată în dreptul Cinematografului Luceafărul, femeia de 38 de ani este molestată grav, bătută la sânge și transportată abuziv la sediul poliției.

Urmează o perioadă de arest de trei luni la două penitenciare (Jilava și Târgșor), timp în care agresiunea și intimidarea au constituit „meniul” zilnic al întâlnirilor sale cu autoritățile. Achitarea, survenită abia în 1992, n-a furnizat nicio reparație fizică sau morală acestei persoane. Asemenea exemple sunt cu sutele, iar simpla parcurgere a filelor din dosarul „Mineriada” înfioară orice conștiință: elevi, studenți, universitari și instalatori, electricieni sau cofetari, ingineri sau comercianți, liber-profesioniști, pensionari sau muncitori necalificați.

Cu toții au fost agresați în devălmășie, bătuți cu vergele de metal, „spălați” cu furtunele de presiune, deposedați de bunuri, umiliți și scuipați, fiind buzunăriți apoi la drumul mare. Prezumția de nevinovăție n-a funcționat la firul ierbii, în timp ce logica imunității a cuprins toate straturile superioare ale neonomnclaturii.

Mulți dintre supraviețuitorii acestor teribile experimente de inginerie socială au decis să părăsească țara, dând astfel naștere primului val al exilului românesc postcomunist. Din păcate, actele de abuz au rămas nesancționate în justiție. Chiar și în absența acestui verdict al dreptății, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) dorește să stabilească o punte de comunicare cu toți martorii direcți și indirecti ai „mineriadelor” anului 1990. Departe de-a aduce un stigmat asupra unei profesii nobile (mineritul), sintagma din urmă desemnează un episod sumbru al istoriei recente a României, care trebuie lămurit.

IICCMER este o instituție publică finanțată din bani publici și servind, ca atare, interesul public al cetățenilor: cunoașterea trecutului și documentarea adevărului istoric. În baza HG nr. 134/2010, art. 3 (alin. 3), IICCMER a demarat

mai multe proiecte de cercetare referitoare la evenimentele petrecute în 1990, legate de „încălcarea drepturilor și libertăților individuale”.

Punctul de plecare al acestor demersuri îl reprezintă câteva întrebări persistente: care au fost cauzele mineriadelor? Care sunt adevărurile nerostite de „istoria oficială” a anului 1990? Ce instrumente de propagandă a folosit puterea postdecembristă în presă și în discursul politic?

Ce continuități între 1989 și 1990 pot fi surprinse? Care au fost liniile directe în retorica „luptei de clasă”? În ce măsură se poate vorbi despre existența (sau potențialul) unui „război civil” în România anului 1990? Care au fost ecourile acestor manifestări în presa românească și internațională?

Ce consecințe au avut violențele petrecute la București în lunile ianuarie, februarie sau iunie 1990 pentru diplomația românească? Ce prejudicii au adus mineriadele imaginii României în lume? Acestea sunt doar câteva dintre interogațiile la care acest grupaj publicistic încearcă să ofere un răspuns, fie doar și parțial.

În momentul redactării unei istorii comprehensive a tranziției românești de la totalitarism către democrație, textele pe care le veți citi vor putea servi - poate chiar decisiv - cauza adevărului.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/remember-1990-un-argument-898050.html>

Luni, 14 iunie 2010

Mineriadele anului 1990, democrația sub bâte

Constantin PETRE, expert IICCMER

Sintagma „mineriadă” a apărut în anul 1990, devenind termenul generic pentru acțiunile de reprimare de către mineri a manifestanților din București, care se pronunțau pentru democrație, libertate de exprimare și pluralism politic.

Pe parcursul lui 1990 au avut loc trei descinderi ale minerilor din Valea Jiului în capitala țării.

Prima Mineriadă: 28-29 ianuarie

Pe 23 ianuarie, Consiliul Frontului Salvării Naționale a anunțat în mod oficial că va participa la alegerile generale de pe 20 mai. Drept reacție, opoziția politică reprezentată de partidele istorice, Partidul Național Țărănesc-Creștin Democrat, Partidul Național Liberal și Partidul Social Democrat Român, a organizat pe 28 ianuarie, în fața sediului guvernului, un miting de protest.

Pentru a contracara acțiunea opoziției, FSN, cu sprijinul forțelor de ordine, a pus la cale o contramanifestație mobilizând angajați de la marile întreprinderi bucureștene. Muncitorii au mășăluit scandând lozinci în favoarea FSN și împotriva partidelor care voiau să oprească ascensiunea politică a Frontului: „Jos cu fiii de chiaburi și legionari!”, „Iliescu nu ceda, țara e de partea ta!”, „Nu ne vindem țara!”, „Vrem liniște să muncim!”, „Fără moșieri!”.

Între cele două tabere au avut loc incidente, agravate de tentativa de intrare în sediul guvernului a unui grup de persoane violente. În seara zilei de 28 ianuarie, în unele orașe, consiliile județene FSN au mobilizat cetățenii pentru apărarea guvernului. A doua zi dimineața, apelurile insistente lansate de Ion Iliescu, președintele interimar al țării, au adus în București 5.000 de mineri înarmați cu bâte și unelte de muncă.

S-au adăugat acestora zeci de camioane și autobuze cu muncitori din țară, care au venit în Piața Victoriei alături de mineri. Au fost semnalate incidente violente între mineri și locuitori ai Capitalei, iar la sediile unor partide istorice și organizații nefavorabile puterii au avut loc raiduri, percheziții și rețineri ilegale. Pe străzi s-a strigat: „Moarte intelectualilor!” și „Noi muncim, nu gândim!”.

Bilanțul celor două zile de confruntări a fost de câteva zeci de răniți. Poliția a făcut arestări din rândul participanților la miting. Tot în ziua de 29 ianuarie au avut loc atacuri asupra sediilor partidelor de opoziție din țară, cu toate că în orașele respective nu avuseseră loc manifestații. În urma evenimentelor de la București, CFSN-ul s-a transformat în Consiliu Provizoriu de Uniune Națională (CPUN), în care au fost reprezentate și partidele nou-constituite.

A doua Mineriadă: 18-19 februarie

Pe 18 februarie 1990 a avut loc o manifestație anticomunistă care fusese anunțată cu câteva zile mai devreme. Piața Victoriei s-a umplut cu zeci de mii de oameni, care au început să scandeze lozinci împotriva FSN-ului, a lui Ion Iliescu și a Securității. În jurul orei 16.00, un grup de provocatori din rândul manifestanților a luat cu asalt clădirea guvernului, fără ca forțele de ordine să opună vreo rezistență.

Demonstranții au distrus ușile și au intrat în sediul guvernului, ocupând parterul și etajul I, unde au produs distrugerii importante. Câțeva ore mai târziu ordinea a fost restabilită cu ușurință de forțele militare, iar poliția a arestat 102 persoane, dintre care 12 cu cazier judiciar. Au fost răniți 15 militari în termen și 6 polițiști.

Ca și în cazul evenimentelor din 28-29 ianuarie, autoritățile au afirmat că a avut loc o tentativă de lovitură de stat antidemocratică. A doua zi, câteva mii de mineri din Valea Jiului au sosit în sprijinul guvernului. Spre deosebire de

mineri, muncitorii bucureșteni nu au mai răspuns în masă apelurilor făcute de autorități.

Responsabilitatea în ce privește chemarea minerilor la București nu a fost recunoscută de putere. Deși a fost evidentă implicarea autorităților, Ion Iliescu a declarat că nu a avut nicio contribuție la cele două mineriade, dimpotrivă: „Am căutat să-i descurajăm pe cei care voiau să vină la București. Personal, am rugat să nu vină pentru că nu era nevoie. Dar sunt mișcări spontane pe care nu le poți dirija, nici stăpâni”.

În ciuda acestor declarații, numeroși reprezentanți ai opoziției și ai presei independente au susținut că a fost vorba de provocări conduse de Securitate și de guvern.

A treia Mineriadă: 13-15 iunie 1990

Începând cu 22 aprilie, în Piața Universității din București s-a desfășurat un maraton al protestelor care a durat 53 de zile. Principala revendicare a manifestanților a fost acceptarea de către putere a Punctului 8 din Proclamația lansată pe 11 martie 1990 la Timișoara, prin care se cerea excluderea de la conducerea politică a țării a activiștilor comuniști și a ofițerilor Securității, timp de trei mandate. De asemenea, se solicita independența televiziunii și a radioului prin încetarea monopolului exercitat de către FSN asupra lor.

Câteva zile mai târziu, pe 25 aprilie, în timpul unei ședințe televizate a CPUNului, Ion Iliescu i-a numit pe manifestanți „golani”. Aceștia și-au însușit calificativul transformându-l în titlu de glorie. Mai mult, personalități din domeniul științei și culturii din țară și străinătate s-au solidarizat cu „golanii”. Balconul de la Facultatea de Geologie a devenit o tribună de la care au vorbit personalități sau simpli cetățeni în sprijinul manifestanților și al revendicărilor acestora.

Pe 20 mai 1990, FSN a câștigat cu majorități zdrobitoare atât alegerile prezidențiale, prin candidatul Ion Iliescu, cât și pe cele parlamentare. Considerând că protestul din Piața Universității nu mai era oportun în noile condiții, Liga Studenților și-a anunțat retragerea din Piață. În „Zona liberă de neocomunism” au mai rămas aproximativ 250 de persoane, din care o parte au intrat în greva foamei.

Guvernul a hotărât pe 12 iunie 1990 ca a doua zi poliția, armata și Serviciul Român de Informații să pună în aplicare un mandat al Procuraturii care cerea degajarea Pieței Universității. A doua zi, începând cu ora 4.00 dimineața, forțele de poliție i-au atacat pe greviștii foamei din Piața Universității. Concomitent, poliția a intrat și în Institutul de Arhitectură, iar apoi a înconjurat piața cu vehicule. Greviștii arestați au fost bătuti, iar apoi au fost urcați în dube și duși la Măgurele, în apropierea Bucureștiului.

Peste câteva ore, circa 200 de muncitori de la Întreprinderea de Mașini Grele București, strigând „IMGB face ordine”, au pătruns în clădirea Institutului de Arhitectură, unde i-au molestat pe studenții care se aflau acolo. În după-amiaza aceleiași zile, „echipe de șoc” îmbrăcate civil incendiază autovehiculele forțelor de ordine și apoi conduc asaltul asupra clădirilor Poliției Capitalei, SRI-ului și a Ministerului de Interne.

Tot în după-amiaza zilei de 13 iunie a fost atacată Televiziunea de manifestații incitați de grupuri compacte de provocatori. Emisia televiziunii a fost întreruptă timp de câteva ore de către factori de decizie ai instituției, în înțelegere cu responsabilii politici, pentru a se induce panica în rândul cetățenilor Capitalei, conform lui Dumitru Iuga, liderul sindicatului din televiziune.

La sfârșitul zilei, Ion Iliescu a transmis prin posturile de radio și televiziune un apel către toți cetățenii Capitalei să apere guvernul și Televiziunea. În cuvântul său, președintele a afirmat că acțiunile violente au fost puse la cale de grupuri extremiste care intenționau să dea o lovitură de stat. Mai mult, un comunicat al guvernului preciza că violențele din ziua de 13 iunie au fost acte de tip legionar, sugerându-se faptul că opoziția politică nu a fost străină de cele întâmplate. După o zi plină de confruntări, în timpul nopții, armata a reușit să restabilească ordinea.

Cu toate că situația se găsea sub control, a doua zi au sosit minerii din Valea Jiului, fiind îndemnați de Ion Iliescu din balconul guvernului să meargă în Piața Universității. Grupuri de mineri au pătruns în Universitate și în Institutul de Arhitectură. Studenții prinși au fost bătuți cu bestialitate, iar laboratoarele și sălile de curs au fost devastate. Pe străzile adiacente Universității, orice persoană care prin ținută și comportament părea a fi „intelectual” a fost maltratată.

Mai mult, minerii aveau fotografii ale participanților la manifestația din Piață, realizate după casete filmate. Prin intermediul fotografiilor au fost vânați cei care au vorbit din balconul de la Universitate. Tot la indicația minerilor, poliția a făcut multe arestări. Au avut loc descinderi ale minerilor la sediile unor partide (PNL, PNT-CD), la locuințele unor lideri ai opoziției și la sediile unor ziare și reviste independente. Minerii au mers la redacția cotidianului „România liberă” și au impus încetarea apariției ziarului.

Evenimentele din 13-15 iunie s-au soldat cu sute de răniți și cu câțiva morți. Au fost arestate sute de persoane, iar pe 15 iunie au continuat arestările la locul de muncă al manifestațiilor. Minerii au fost convocați la Complexul Expozițional de către Ion Iliescu, care le-a mulțumit pentru că au răspuns chemării sale și au dat dovadă de „înalt simț civic”.

Opinia publică internațională a fost șocată de evenimentele petrecute la București. Posturile de televiziune și marile cotidiene din toată lumea au transmis știri și reportaje despre violențele petrecute în capitala României, Departamentul de Stat al SUA declara că „acțiunile autorizate de președintele Iliescu și guvernul său au lovit în inima democrației române”.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/mineriadele-anului-1990-democratia-sub-bate-898037.html>

Luni, 14 iunie 2010

Mineriada 2.0: Cronologia violențelor

Clara MAREȘ, expert IICCMER

„Violențele stradale petrecute pe 13-15 iunie au făcut din cetățeanul liber un obiect vulnerabil, deposedat de orice demnitate.”, MIHAI NEAMȚU, director științific IICCMER.

Ora 4.00.

Trupe ale poliției intervin și degajează Piața Universității, sunt efectuate arestări. Au loc ostilități între manifestanți și forțele de ordine. La operațiune participă 450 de cadre ale poliției de sector, 200 de cadre ale unităților de intervenție ale Poliției Capitalei, 250 de elevi ai Academiei de Poliție, 500 de militari din trupele de pază și menținerea ordinii, 80 de cadre ale Poliției Militare a M.Ap.N. În total, 1.480 de oameni. Zona este curățată, iar pavajul este spălat cu clor. Minerii, sosiți a doua zi, vor menționa că zona era acoperită cu un praf alb, calificat ulterior drept droguri. Bilanțul operațiunii de „salubritate” în varianta sa oficială se prezintă astfel: 6 răniți ușor (4 persoane găsite sub corturi), doi militari ai trupelor de pază și ordine, nici un deces. Au fost arestate 263 persoane: 187 de bărbați, 76 de femei, 16 tineri între 14 și 18 ani și 29 de tineri sub 14 ani.

Ora 5.00.

Sunt atacați studenții de la Institutul de Arhitectură. Institutul este devastat, laboratoarele distruse și mai mulți studenți sunt arestați. Poliția va pretinde ulterior că toți cei găsiți în institut pregăteau manifeste, însă nu au dovedit această acuzație.

Ora 6.00.

Marian Munteanu, liderul studenților, este arestat în mod brutal, fără a i se comunica motivele. Va fi eliberat în jurul orei 15.30.

Ora 8.30.

Studentii și corpul profesoral de la Arhitectură protestează față de tratamentul la care a fost supusă clădirea și rezidenții ei în cursul dimineții, afișând pancarte cu textul „Unde ne sunt colegii?”.

Ora 11.00.

Muncitorii din mai multe întreprinderi bucureștene sunt mobilizați în scopul acordării asistenței forțelor de ordine în Piața Universității. Numele de cod al acțiunii era „Dunărea”. Sindicatele din fiecare întreprindere dau declarații că ele nu sunt de acord și nu susțin o asemenea manifestare. Totuși, circa 5.000 de muncitori de la IMGB (din cei 46.000 cât număra la acea dată) se încolonează și pornesc spre centrul Capitalei. În prim-planul organizării se află directorul general al IMGB, Alexandru Ghinescu. Ulterior, acesta va invoca numele primarului sectorului 4, Sevastian Blejan, drept inițiator al acțiunii. Muncitorii, substanțial mai puțini, ajung la Institutul de Arhitectură, sunt lăsați să treacă de bariera forțelor de ordine și încep devastarea instituției, maltratând studenți, profesori și trecători. Conform declarațiilor oficiale, în urma conflictului iscat la fața locului, forțele de ordine au intervenit pentru calmarea spiritelor, iar 10-12 persoane au fost reținute pentru cercetări.

Ora 14.00.

Ministrul învățământului, Mihail Șora, sosește la Institutul de Arhitectură pentru a constata situația de fapt.

Ora 15.00-15.30.

Bucureștenii, nemulțumiți de acțiunea muncitorilor, se strâng în număr tot mai mare în Piața Universității. Sunt create baricade ad-hoc și, în scurt timp, încep violențele. Manifestanții aruncă pietre din pavaj în scuturile forțelor de ordine, cerând eliberarea celor arestați în zorii zilei. Poliția ripostează cu bastoane și pietre. Accesul spre strada Arhitecturii din spre biserică era barat de un autobuz al poliției. Zvonurile că în duba poliției ar fi arestați sau cadavrele victimelor de clanșează atacul. Polițiștii din spate vin în ajutorul colegilor, apar primele sticle incendiare. Mulțimea era animată de ideea unei a doua revoluții, singura cale pentru eliminarea comunismului. O mașină a poliției este incendiată, forțele se retrag, mulțimea ocupă piața curățată în zori, alte două mașini sunt incendiate.

Ora 16.00.

Mulțimea ocupă piața, deși perimetrul era înconjurat de cordoane ale poliției. La apariția mulțimii, polițiștii se retrag precipitat, mai multe vehicule sunt incendiate. Focul se întinde cu ușurință, mașini, imobile, parterul Universității. În acel moment orice cadru al forțelor de ordine dispare. Piața Universității este ocupată de numeroși bucureșteni care se proclamă victorioși. În clipele incendiare ale conflictului își face apariția și o echipă a Televiziunii, care transmite imaginile unui război civil în centrul Bucureștiului. Ora 16.30. Este redeschis balconul Facultății de Geografie, tribuna manifestanților.

Ora 17.00.

Marian Munteanu apare în balcon și îndeamnă la non-violență „trebuie să fim foarte atenți, ... părănd a se pregăti o mascaradă de proporții, să fie definitiv compromiși nu numai golarii, ci și opoziția, în general”. Munteanu îndeamnă manifestanții să meargă la Poliția Capitalei pentru a-i cere pe cei arestați de dimineață.

Ora 17.30.

În Piața Universității o voce strigă „La poliție!”, mii de oameni pornesc spre Calea Victoriei. Sunt ceruți arestații de dimineață, care fuseseră deja eliberați de la Măgurele, însă nimeni nu le spune. Un martor declară că, la ajungerea manifestanților la poliție, o cameră de la primul etaj ardea deja. Clădirea este atacată cu pietre și pantofi. La un moment dat, cineva aruncă o grenadă, se produce mult fum, brusc ușile garajului sunt sparte, iar mașinile poliției devastate. Unii tineri aruncă cu sticle incendiare. Deși aparent clădirea este luată cu asalt, nici un polițist nu își face apariția. În mod suspect, arhiva și depozitul de arme scapă de furia manifestanților. Alături de sediul poliției, clădirile Ministerului de Interne și SRI sunt atacate de manifestanți furioși. Nici acolo forțele de ordine nu intervin.

Ora 17.30 - 17.45.

Ion Iliescu, președintele ales al țării, cheamă cetățenii „să respingă violențele ireponsabile”.

Ora 19.00.

Jurnalul Televiziunii de la ora 19.00 prezintă imaginile apocaliptice din Piața Universității, stârnind mânia manifestanților, unii dintre ei îndreptându-se spre clădirea din calea Dorobanților. Deși Televiziunea era apărată de forțe de ordine, manifestanții sunt lăsați să pătrundă în interior și dirijați către celebrul Studio 4, care transmisese non-stop în decembrie 1989. Prinși între cordoanele forțelor de ordine, manifestanții sunt bătuți sălbatic. Violențele se propagă și în curte, geamurile clădirii sunt sparte, pe alocuri izbucnesc incendii. După revenirea emisiei, într-o imagine care o reia pe cea din decembrie '89, președintele Televiziunii, Răzvan Theodorescu, anunță că redactorii s-au baricadat în Studioul 4 pentru a rezista „atacului din partea unor barbari, beți, extrem de violenți care i-au amintit de legionari”. În toiul atacului, turnul Televiziunii ia foc, iar Poliția Militară asistă pasivă.

Ora 20.00.

Un crainic panicat anunță că Televiziunea este atacată și e posibil ca emisia să fie întreruptă. În scurt timp, emisia cade, spre nemulțumirea sutelor de mii de români care așteptau transmiterea unui meci de fotbal de la Campionatul Mondial din Italia.

Ora 21.00.

În comunicatul său, președintele Iliescu anunță dramatic: „În cursul după-amiezii, acțiunile violente ale elementelor extremiste de tip legionar s-au intensificat. Au fost atacate și incendiate clădirile Poliției Capitalei, Ministerului de Interne și Casei de Mode, personalul fiind blocat în interior. Au fost capturate arme. A fost distrus și un număr important de automobile parcate în zonă. Au fost devastate magazine și localuri publice. Încercările pompierilor și factorilor de ordine de a interveni au fost sistematic împiedicate de aceleași elemente anarhice, legionare. Este de acum clar că ne aflăm în fața unei tentative organizate, pregătite din timp, de a răsturna prin forță, prin violență dezlănțuită, conducerea aleasă în mod liber și democratic a țării la 20 mai a.c. Ne adresăm tuturor forțelor democratice ale țării care și-au dat votul pentru libertate și stabilitate în România, cu chemarea de a sprijini acțiunea de lichidare a acestei rebeliuni legionare, de a concura cu forțele de ordine și cu armata pentru restabilirea ordinii, izolarea și arestarea elementelor extremiste care trebuie aduse în fața justiției pentru a da socoteală pentru cele comise.” Deși Televiziunea fusese atacată, iar emisia întreruptă, Ion Iliescu nu face nici o referire la aceste acțiuni. Paralel cu acțiunile de la Televiziune, în seara-noaptea de 13 iunie continuă și atacurile la Ministerul de Interne. Incendiatorii aruncă cu sticle explozibile, iar apărătorii ministerului răspund cu jeturi de apă. Aici apar primii morți ai Mineriadei: Velicu Mocanu, 22 ani; Mitriță Lepădatu, 25 ani, Constantin Mihai, 31 de ani, ucis de un glonț tras de la o fereastră.

Ora 23.30.

La Televiziune rămăseseră în jur de 200 de manifestanți, mulți dintre ei doar curioși. Parașutiștii sosiți nu fac nimic până la 1.30, când capturează aproximativ 30-40 de manifestanți, însă într-o manieră mai degrabă provocatoare.

Ora 23.30.

Gelu Voican-Voiculescu, viceprim-ministru al guvernului, ajunge la Televiziune, alături de mai mulți ofițeri superiori. În timpul discuțiilor, cineva se pronunță pentru chemarea minerilor în apărarea Televiziunii.

14 iunie

Ora 0.30.

La Ministerul de Interne, dintr-un elicopter se aruncă fiole cu gaze lacrimogene. Apoi vin parașutiștii și fac baraje. Sunt loviți oamenii cu patul armelor și cu picioarele, răniții rămân pe asfalt. Militarii urmăresc fugarii pe străzi și trag cu armele din dotare. La fel se trage cu muniție dintr-o mitralieră. La intervenția armatei, în jumătate de oră se pune stăpânire pe obiectivele atacate.

Ora 2.40-2.45.

Se trage cu muniție de război pe Calea Victoriei. Printre cei secerăți se și numără Dragoș Drumea, de 19 ani. În zori, venind de la Televiziune, Voican-Voiculescu anunță soldaților din centru venirea minerilor, deși Piața Universității era sub controlul forțelor de ordine. Cei foarte puțini demonstranți rămași erau pașnici, făceau rugăciuni.

Ora 4.00.

Forțele de ordine primesc ordin de încolonare și părăsesc Piața Universității, care rămâne aproape pustie. Peste tot în oraș ordinea a fost restabilită.

Ora 4.30.

Între 10.000 și 12.000 de mineri din Valea Jiului, înarmați cu bâte și lanțuri, sosesc în Gara de Nord. Ajunși la Palatul Victoria, Ion Iliescu le cere „să ocupe și să curețe Piața Universității”.

Ora 5.00.

Coloane de mineri furioși care strigă „Moarte golanilor!”, „Moarte intelectualilor!” intră în Piața Universității, apoi în Facultatea de Geografie. Pentru ambele sedii, minerii aveau planurile arhitectonice ale clădirilor. Există exemplare pierdute la Arhitectură. Ajunși în interior, arestează pe toți cei prezenți, unii studenți sunt bătuți sălbatic. Întreaga Universitate suferă tratamentul brutal prin care trecuseră Geografia și Arhitectura. Laboratoarele sunt distruse, cărțile incendiate, profesorii și asistenții maltratați, arestați. Mulți studenți sunt crunt bătuți sub ochii polițiștilor pasivi. Poliția pune la dispoziție dubele pentru arestări. Palatul Victoria devine, pentru scurt timp, centru de triere al arestaților. După devastarea facultăților, minerii sunt concentrați în zona Piața Universității, Ministerul de Interne și Cercul Militar. Țintele lor sunt toți cei care arată a intelectuali, au cărți în mână, protestează, au vestimentație suspectă, barbă, ochelari. Pentru unii dintre manifestanții activi ai Pieței fuseseră distribuite anterior poze și sunt căutați personal, inclusiv acasă. De-a lungul întregii zile de 14 iunie, instituții din centrul orașului, cât și sedii ale partidelor politice de opoziție, ale asociațiilor antiguvernamentale, redacții ale ziarelor anti-FSN sunt devastate. România liberă este împiedicată să apară timp de patru zile. Simpli trecători de pe străzile Bucureștiului sunt bătuți sălbatic și sechestrați. Poliția secundează minerii. Paralel au loc arestări masive în rândul romilor. Din Rahova și Ferentari zeci de cetățeni romi sunt bătuți teribil sau sunt ridicați fără să li se dea niciun motiv. Trierea lor va avea loc la Școala de Poliție de la Măgurele sau de la Băneasa.

15 iunie

După-amiaza, la ROMEXPO, Ion Iliescu mulțumește minerilor pentru acțiunea lor, pentru „solidaritatea de clasă cu care au răspuns chemării autorităților”. Semnificativ este fragmentul prin care sunt indicați vinovații secundari ai acțiunilor: „Cu ajutorul vostru, au fost descoperite în subsolul clădirii PNȚ-CD: depozit de sticle incendiare, droguri, seringi cu care au injectat droguri unora din cei care stăteau în Piața Universității și armament. La clădirea Asociației 16-21 Decembrie, depozite de bâte și alte asemenea arme albe, lanțuri și așa mai departe, în subsolul Universității s-au descoperit arme: 22 de puști Jeco, dar care sunt arme periculoase în asemenea condițiuni, și saci cu prafuri euforizante pe care probabil că le-au folosit în această perioadă. Cum se poate motiva în sediul unui partid politic, în sediul unor asociații declarate apolitice, prezența unor asemenea depozite de sticle incendiare, de muniții, de droguri și arme de tot felul, arme de agresiune; cum se poate motiva așa ceva?”. Cert este că toate aceste probe nu au putut fi aduse în instanță și nici măcar invocate ulterior.

„Din gura de metrou o a ieșit un tânăr care cred că se ducea la lucru. Au sărit pe el. Bătele se ridicau și coborau. Când s-au retras, tânărul, desfigurat și fără suflare, avea o cămașă roșie de sânge.”

Victoria Motoc, martor

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/mineriada-20-cronologia-violentelor-898067.html>

Luni, 14 iunie 2010

Mineriada 2.0: Mecanismele de manipulare practicate de putere

Sorin G. IONIȚĂ, cercetător-asociat ICCMER

În primele luni ale anului 1990, regimul politic patronat de Ion Iliescu a ajuns să moștenească aproape intact monolitul aparatului de stat comunist, având o putere legală nelimitată.

Violențele stradale avuseseră loc în absența unei clare separări a puterilor, pe când dreptul public nereformat nu prevedea garanții de protecție a cetățeanului față de abuzurile statului. Puterea disproporțională a statului nu era limitată nici de principiul raționalității economice, întrucât centralismul, dirijismul și etatismul erau încă atotcuprinzătoare. Regimul constituțional și instituțiile își trăgeau rădăcinile din vremea regimului Ceaușescu. Foștii conaționali din exil, care înainte de 1989 concureau să-i câștige bunăvoința, au preferat să-l marginalizeze pe exsuveranul, regele Mihai I.

Faptul că cei doi reprezentanți ai exilului anticomunist (Ion Rațiu și Radu Câmpănu) au candidat separat la alegerile din 20 mai 1990 a reprezentat un alt element de slăbiciune. Spre deosebire de partidele istorice, reprezentanții vechiului regim au avut un singur candidat și au fost mult mai bine organizați. În opoziție cu regele Mihai și reprezentanții partidelor istorice, regimul Iliescu s-a legitimat ca principal participant la revoluție. Practic, monopolul asupra adevărului, în general, din doctrina marxistă a fost limitat la monopolul asupra adevărului cu privire la revoluția din decembrie 1989.

În mod paradoxal, regimul Iliescu susținea pe de o parte, caracterul spontan al revoluției, iar pe de altă parte, s-a erijat în singurul care a împlinit idealurile mulțimii, aducând democrația. Dovadă că raționamentul precedent s-a aflat în centrul universului propagandistic al politicianului Ion Iliescu stau și reacțiile lui foarte acide, atunci când i-a fost pusă sub semnul întrebării această legitimitate. De altfel, teoria caracterului spontan a fost aplicată de același lider politic și mineriadei din 13-15 iunie 1990. Ea este opusă teoriei manipulării totale a maselor, respectiv a minerilor. Poate că adevărul se află undeva la mijloc între aceste două concepte extreme.

În cea în ceea ce privește monopolul asupra adevărului, este evidentă schimbarea de atitudine a noului regim politic prezentată mai sus. Totuși, au fost și elemente de continuitate propagandistică a „Epocii de aur”, mai ales a propagandei regimului Ceaușescu față de exil. Astfel, prin incidentele neprovocate sau stârnite la Târgu Mureș, în martie 1990, conducerea postdecembristă și-a creat imaginea de singur garant al integrității teritoriale a României.

Fenomenul de amorsare, demonstrat de psihologul social R. Cialdini, arată că numai deciziile însoțite de un sentiment de libertate (condiție de decizie liberă) fac loc efectelor de perseverare. Astfel, minerilor veniți în atâtea rânduri la București li s-a insuflat sentimentul că au venit inițial prin propria decizie, mai întâi în ianuarie, pentru a persevera în februarie și apoi în iunie același an.

Nu întâmplător, Ion Iliescu a accentuat tema acțiunii ad-hoc a mineriadei din vară, stabilind în acest fel o similitudine cu revoluția din decembrie 1989. Astfel, oamenii muncii, care în mod spontan l-au înlăturat pe Ceaușescu și au făcut posibilă ascensiunea lui Ion Iliescu, nu aveau decât să persevereze în decizia inițială, de a susține idealurile revoluției și implicit pe gardienii ei. Tehnici manipulatorii, precum cea de a lăsa iluzia celui manipulat că ia singur decizia, i-a făcut pe ortaci să fie mult mai perseverenți decât, dacă ar fi fost obligați într-un fel sau altul.

Faptul că muncitorii de la I.M.G.B. și apoi minerii nu au acționat individual, ci în grup, a întărit tendințele distructive. Psihologia socială experimentală reliefează o accentuare a fenomenului escaladei angajamentului în interiorul

grupurilor. Experimentele arată că acestea din urmă au tendința de a merge spre decizii extreme și complet iraționale, implicând riscuri mari.

Astfel, se manifestă polarizarea colectivă, explicată de cercetători prin diluarea responsabilității în situația de grup. Regimul Iliescu văzuse efectele acestui fenomen în cadrul tulburărilor din ianuarie și februarie 1990, astfel că ne putem explica de ce a avut nevoie de colectivități anonime pentru a spulbera orice opoziție.

A fost vorba de o stare de spirit moștenită care implica, pentru noul președinte ales pe 20 mai 1990, o recunoaștere din partea simbolului clasei muncitoare (recunoscută prin curajul înfruntării lui Nicolae Ceaușescu în 1977)? Minerii reprezentau o categorie profesională emblematică a muncii brute, înfruntând cu eroism natura și a cărei rezultate se calculau în tone.

De altfel, minerii au avut, concursul unei alte instituții semimilitarizate (C.F.R.), mari tradiții în ilegalismul comunist. În 1990, ambele au avut beneficii de pe urma noului regim politic. Totuși, utilizând metoda epilogului, putem afirma că cele două categorii profesionale s-au adaptat cel mai greu la economia de piață. Astfel, ei au simțit cel mai acut nevoia unui nou tătuc, care să-i apere de spieretorile lumii noi.

Deci, putem vorbi de un parteneriat mineri regimul Iliescu, cu avantaje de ambele părți, dar contrare idealurilor revoluției. Simbolurile răului pentru mineri erau unele moștenite din vechiul regim precum străinii din Occident, blugii, dolarii, cărora li s-a adăugat apelativul de falși, mașinile de scris și speculanții. Evident, au funcționat și noile pericolele de moment precum inflația sau privatizările, în seama cărora era pusă scăderea puterii de cumpărare a leului și diminuarea veniturilor.

Iată doar câteva din mecanismele prin care regimul Iliescu a manipulat, utilizând într-un mod denaturat principiul reciprocității și câteva dintre cele mai importante perceptive care stau la baza țesăturii sociale.

„Minerii reprezentau o categorie profesională emblematică a muncii brute, înfruntând cu eroism natura și a cărei rezultate se calculau în tone. De altfel, minerii au avut, concursul unei alte instituții semimilitarizate (C.F.R.), mari tradiții în ilegalismul comunist”,

SORIN IONIȚĂ, cercetător-asociat ICCMER

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/mecanismele-de-manipulare-practicate-de-putere-898053.html>

Luni, 14 Iunie 2010

Piața Universității - Zona zero a solidarității

Clara MAREȘ, expert ICCMER

13-15 Iunie 1990: Deși a fost o mișcare complexă, reprezentată de numeroase categorii sociale și bresle profesionale, Piața Universității s-a distins prin participarea unui număr important de intelectuali.

Prin acea „convertire vocațională” de care vorbea Horia-Roman Patapievici, aceștia și-au pus toată energia și inteligența în slujba idealurilor manifestației.

Lecții despre democrație și libertate

Suntem în aprilie 1990. Nucleul reunit de Grupul pentru Dialog Social - presa independentă, personalități culturale și artistice, lideri ai studenților sau simpli muncitori - cere public abolirea neocomunismului. Discursurile publice din balconul Facultății de Geografie sunt tot atâtea lecții despre democrație și libertate. Intelectualii vorbitori au meritul de a educa gustul unui public îndelung lipsit de exercițiul lecturilor politice, al principiilor moralei publice.

Printre cei mai aplaudați oratori se numără: scriitoarea Ana Blandiana, clasicistul Petru Creția, disidenta Doina Cornea, poetul Florin Iaru, filosoful Gabriel Liiceanu, poetul Ioan Alexandru, disidentul Radu Filipescu, actorul Victor Rebengiuc, eseistul Stelian Tănase, actorul Ștefan Radof, poetul și actorul Ovidiu Iuliu Moldovan, istoricul Alexandru Zub. Între prezențele mai rare și neobișnuite s-au numărat și preoții Constantin Galeriu și acad. Dumitru Stăniloae.

Comunicările lor sunt cele care cristalizează idealurile manifestațiilor, intelectualii având grijă în același timp să protejeze Piața de mistificările frumos ambalate ale retoricii oficiale. În Piața Universității sunt rostite adevăruri tăcute ani de zile, tot acolo se afirmă că o societate adevărată este cea care respectă etica, onoarea, munca. Talentul nu scuză lipsa de caracter, după cum toate compromisurile trebuie judecate în consecințele lor. Piața nu și propune o vendetă împotriva acti viștilor sau a securiștilor, însă vrea să știe cine au fost ei și ce au făcut.

Sanționând puterea pentru lipsa de dialog cu propriii săi cetățeni, numeroși intelectuali semnează un protest pe care actorul Victor Rebengiuc îl citește în Piață, pe 1 mai 1990. Textul semnală că refuzul puterii de a negocia „scindează națiunea, creând premisele unei instabilități”.

„Și noi dorim stabilitatea” se arăta în document, „însă dorim o stabilitate morală, bazată nu pe interese personale sau de partid, ci pe interesele țării”. Semnatarii erau Gabriel Andreescu, Octavian Paler, Gabriela Adameșteanu,

Lucian Pintilie, Ștefan Augustin Doinaș, Doina Cornea, Mihai Stănescu, Irina Petrescu, Radu Filipescu, Johnny Răducanu, Sorin Dumitrescu, Petru Creția, Horia Bernea, Ana Blandiana, Romulus Rusan, Teodor Grigoriu, Aurelian Trișcu, Alin Teodorescu, Ioan Bogdan Lefter, Edmond Nicolau, Cornel Nistorescu, Corneliu Cezar, Florin Zamfirescu, Maria Rotaru, George Cezar, Ioana Bulcă, Mariana Mihaș, Victor Rebengiuc.

Chemare la o „ordine socială nouă”

Majoritatea discursurilor ținute în Piață se referă la natura mincinoasă a regimului postdecembrist, privit ca sursă a tuturor relelor din societate. Nu există nimeni care să nu fi vorbit sau scris despre acest subiect. Petru Creția le spunea manifestanților că „în spatele zâmbitorului domn Iliescu stă elita fostei societăți comuniste, nomenclatura, corpul imens de activiști care se cramponează de putere, toți travestiții Securității în diferite forme și măști”, iar, mai târziu, Creția vine să-i „instige”, după cum era acuzat de toată presa fidelă puterii, la o „ordine socială nouă, mai dreaptă, mai liberă și mai prosperă, întemeiată pe legalitate reală și pe promovarea în viața publică a spiritului de adevăr și a probității politice...

Vă instig cu dragoste și gând bun la eliminarea practică și legală a tuturor elementelor retrograde și acaparatoare de putere și de bunuri nemeritate. Este ceea ce Mihai Eminescu numea «pătura superpusă»: oameni fără competență specifică, oameni fără scrupule, lacomi și cruzi, oameni pe care nici o ordine socială întemeiată pe principii de drept nu-i poate tolera în mijlocul ei decât ca elemente cu o viață străină de viața publică.

Vă instig la dobândirea unui cadru constituțional care să descătușeze forțele vii ale țării, pe oamenii buni, pe oamenii cinștiți, pe oamenii drepți și curați, talentați și pricepuți, pe cei care pot face o țară nouă mai dreaptă și mai curată. E vorba de oamenii pe care nimeni nu-i poate nici minți, nici înfrica, nici cumpăra...”.

Petru Creția, un intelectual de un mare rafinament și o rară subtilitate, a suportat consecințele curajului său, fiind violent bătut. Agresarea sa dovedea că valorile adevărate nu-și aveau locul în noua societate și, mai mult, noua putere nici măcar nu tolera o opinie separată.

O altă personalitate intens calomniată pentru adeziunea la fenomen a fost Ana Blandiana. Dacă între 1987-1989 mergea pe stradă și era recunoscută, oamenii îi arătau buzunarul de la piept în care țineau copia poeziei sale „Cruciada copiilor”. Între aprilie-iunie 1990 poeta primește zilnic zeci de scrisori pline de ură, cărțile îi sunt returnate pentru că ar fi murdărit bibliotecile sau pentru că nu meritau „onoarea” de a fi arse. În zilele Mineriadei, câteva femei sunt cumplit bătute doar pentru că îi semănau.

Discursurile Anei Blandiana din Piața Universității sunt lecții pline de sensibilitate, despre sinceritate, despre vinovăție, despre consecințele minciunii și obligativitatea rostirii adevărului. În mai multe rânduri, scriitoarea le cere ascultătorilor săi ca fiecare să cuantifice măsura în care contribuise la marea minciună care fusese comunismul.

De asemenea, observațiile sale sunt diag nostice precise ale vieții politice românești, „oamenii se împart în două categorii, cei care luptă pentru libertate și cei care luptă pentru putere”, iar societatea era divizată între „cei care vorbeau despre revoluție și cei care continuau să o facă”.

Fraza sa are drept ținte finale inima și conștiința ascultătorului. „Ceea ce am învățat noi în această lună este că solidaritatea este superlativul libertății”, spunea Blandiana pe 17 mai 1990.

Golanul nr. 1

Doina Cornea are, de asemenea, o imagine intens calomniată datorită susținerii fenomenului din centrul Capitalei. Drept omagiu adus curajului și înrâncenării sale de a spune adevărul când toți ceilalți tăceau sau mințeau, Doina Cornea a primit, din partea manifestanților, diploma de Golan nr. 1, fiind un cetățean de onoare al Pieței Universității. Dragostea de care celebra oponentă se bucura explică și nevoia de modele cu care protestatarii simțeau nevoia să se identifice, pe care aceștia doreau să le urmeze.

În opoziție cu afectivitatea de care se bucura printre golani, Doina Cornea este supusă unui tir neîntrerupt de calomnii. Nu există jignire pe care presa fidelă puterii să nu i-o aducă. Atacurile dezgustătoare îl obligă pe Gabriel Liiceanu să apere „silueta unei doamne”, de o manieră chiar mai radicală decât în celebrul Apel către lichele, „acestei doamne supreme a țării avem nerușinarea să-i aruncăm astăzi în față vorbe pe care nu am avut curajul să i le spunem celei care, ignorând gramatica, dirija cultura unei țări, făcea legea pentru milioane de oameni. Desigur, așa ceva ne-ar fi costat viața, pe când injurierea doamnei Cornea nu costă nimic și poate fi găzduită chiar în presa centrală”.

Intensitatea urii era direct proporțională cu frica față de ce reprezentau Petru Creția, Ana Blandiana sau Doina Cornea. Frica unei puteri mincinoase, în fața uneia adevărate. Prezența intelectualilor a făcut din Piața Universității un loc al celebrării articulate a libertății și a solidarității. Discursurile de la balcon stimulau dezbaterile din agora, devenită loc efervescent, deschis circulației ideilor politice. Atunci, în Piața Universității, libertatea de expresie și-a văzut formele concrete de manifestare.

Piața Universității a fost o insulă de democrație într-un ocean de neocomunism, o microsocietate în care cetățeanul era respectat pentru opiniile sale, în care individul conta și aducea plus-valoare prin calitățile sale intrinseci. De

asemenea, Piața Universității a generat respect de sine și responsabilitate pentru toți cei care au înțeles că pot fi și actori activi în societate, că societatea este opera lor, că societatea este reflexia lor.

Manifestația a recuperat sentimentul de participare la viața publică. În aceeași măsură, implicarea entuziastă a echilibrat anii lungi de tăcere și supunere în fața unui regim criminal și absurd.

Valorile promovate de Piața Universității: anticomunismul, libertatea de expresie, lustrația, moralitatea, responsabilitatea, solidaritatea au reprezentat coor donele unei lumi visate, coordonate etern valabile și care au amplificat simbolistica fenomenului chiar și după eșuarea sa. Represiunea sângeroasă pe care puterea legitimă a orchestrat-o împotriva Pieței i-a conferit și o aură eroică obligatorie oricărui martiraj. Prin violența minerilor, lupta pentru libertate a fost ridicată în grad, devenind un atribut al curajului.

Experiența Pieței Universității a fost una decisivă pentru societatea civilă românească. Valoarea sa de simbol al libertății s-a perpetuat în timp, Piața devenind un loc al pelerinajului legitimator. În timp, zona și-a extins simbolistica dincolo de granițele activismului civic cu revendicări politice. Astăzi, victoriile de orice fel sunt celebrate în Piață, dovedind că locul și-a păstrat privilegiul de Zonă zero a solidarității și comuniunii.

„Experiența Pieței Universității a fost una decisivă pentru societatea civilă românească. Valoarea sa de simbol al libertății s-a perpetuat în timp, Piața devenind un loc al pelerinajului legitimator. “, CLARA MAREȘ, expert ICCMER

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/piata-universitatii-zona-zero-a-solidaritatii-898058.html>

Luni, 14 iunie 2010

Omul din subterană: un memento cinematografic

Angelo MITCHIEVICI, ICCMER

Când filmul „Prea târziu”, al lui Lucian Pintilie, apărea în 1996 ca un recul întârziat la evenimentele din 13-15 iunie, acestea erau o amintire urâtă, dar încă vie pentru o întreagă generație de tineri, o parte ciomăgiți de bâtele minerilor, umiliți de cetățenii vigilenți, tineri care se pregăteau să schimbe societatea.

Realizat după romanul omonim al lui Răsvan Popescu, era primul film de după 1989 care focaliza o lume aparte, lumea cărbunelui din Valea Jiului, subiect

privilegiat al reportajelor lui Geo Bogza cu „Oameni și cărbuni în Valea Jiului” (1947), pe vremea heuripismului dejist al construirii căii ferate Bumbești-Livezeni, al celebrului film al lui Paul Călinescu, „Răsună valea” (1950), inaugurând lungmetrajul de propagandă în perioada comunistă și locul căre-i dăduse fiori dictatorului comunist, Nicolae Ceaușescu, prin greva minerilor din august 1977, a cărei amintire este prezentă prin aluzie în film, cu elicopterul militar care survolează neconținut zona. Deopotrivă agresori și victime, trăind la limită, dezumanizați, transformați în gherilă urbană de către Ion Iliescu, minerii trăiesc într-o lume de coșmar.

Subterana cărbunelui a devenit subterana societății, un laborator unde noii ingineri sociali inversează cursul darwinist al evoluției speciilor, programând regresia la animalitate, „involuția programată”, metamorfoza lombrosiană a recuperării atavismelor.

Cazul unui miner care refuză să mai iasă la lumină și se adaptează în subterană, ucigând pentru a se hrăni, devine emblematic pentru reușita postumă a proiectului comunist al edificării omului nou, destinat unei rezervații de urangutani, proiect asigurat de membrii eșalonului doi al fostei puteri comuniste.

Ceea ce-i spune în film procurorul Costea unuia dintre potențații locali, directorul minelor, constituie cadrul remanierii ființei umane și scufundării ei în bezna instinctelor primare, neanderthalizarea sa dinspre care răzbate plânsul înșurubat al celui abandonat lumii tenebrelor: „Este primul produs perfect al acestui sistem infernal, protoptipul, matricea, restul urmează”.

Avem o lucidă investigație a societății de tranziție într-una dintre stațiile sale terminus, Valea Jiului, cu decupaje documentare din evenimentele de la 13-15 iunie 1990 care reflectă atât demisia morală a autorităților, cât și retardarea programată a unui segment social, ușor manipulabil, cu un potențial agresiv utilizat ca instrument de presiune socială.

Falimentul previzibil al exploatării miniere, „Cărbunele nu mai rentează, nici ei nu mai rentează”, corespunde pe un alt plan falimentului societății de tranziție, a guvernelor succesive moștenind logistica, metodele, mentalitățile și activiștii regimului comunist. Explicația năvălirilor barbare din 13-15 iunie trebuie căutată atât în proiectul de ingierie socială postdecembrist, cât și în Valea Jiului.

Cele două regiuni, cea celestă, centrul puterii, și cea infernală, a dezmoștenișilor soartei, sunt legate prin intermediul aceluiași mecanism constitutiv al dictaturii care a făcut din cetățenii României o masă de manevră, o societate de sclavi. În primul rând, minerii trebuie priviți ca victime, și nu ca agresori, și mă refer la minerii propriu-zis, nu la cei precum ofițerul sub

acoperire Mărășescu, din film, căruia i-a venit bine casca de miner și bâta de baseball cu care a stâlcit studenți.

Pintilie scoate la suprafață acest mecanism diversionist cu mijloacele filmului, însă ceea ce răzbate de pretutindeni, recuperabil cu fiecare nou accident de muncă din Valea Jiului, este cinismul autorităților și resemnarea minerilor, obișnuiți să intre în șut în orice condiții, amenințați cu desfacerea contractului de muncă, deprinși cu moartea ca o prezență intimă în măruntaiele fierbinți ale pământului, goliți cu încetul de lumină, „șobolanii de la 300”, cum îi numesc noii activiști care le guvernează destinele.

Documentarul „Piața Universității”, din 1990, al lui Stere Gulea, Vivi Drăgan Vasile, Sorin Ilieșiu își găsea un ecou necesar în filmul lui Pintilie atât prin scenele înregistrate în 1990, desprinse parcă dintr-un teatru de război al unei țări din lumea a treia, din care nelipsită este cea a discursului președintelui în funcție, Ion Iliescu, remarcabil prin cinismul lui, cât și printr-o necesară retrospectivă asupra corelatului obiectiv al violențelor din Piața Universității, universul aproape concentraționar al bazinului minier Valea Jiului.

Filmul marca un punct de inflexiune, o cotitură în politica României, cu venirea la putere a Convenției Democratice prin alegeri libere în 1996, care încerca să imprime o nouă direcție României, orientată către intrarea în organismele internaționale NATO și UE. Retrospectiva se dovedea necesară, un examen de maturitate, cu o perspectivă lucidă asupra unor evenimente despre care partidul de guvernământ păstra obstinat tăcerea.

Filmul lui Pintilie ne poate face și astăzi același serviciu ca și atunci, apelând la memoria și atenția noastră cu privire la unul dintre cele mai dramatice evenimente ale istoriei postdecembriste a României. Radiografie a violenței și dezumanizării, filmul reclamă distanțarea sanitar-critică față de instrumentarea politică agresivă a unui segment social împotriva altor segmente sociale și civismul memoriei.

„Deopotrivă agresori și victime, trăind la limită, dezumanizați, transformați în gherilă urbană de către Ion Iliescu, minerii trăiesc într-o lume de coșmar.”

ANGELO MITCHIEVICI, despre filmul „Prea târziu”, de Lucian Pintilie.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/omul-din-subterana-un-memento-cinematografic-898066.html>